

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

PŘÍPADOVÁ STUDIE:

zhodnocení přínosů projektu

„SOCIÁLNÍ INTEGRACE MLÁDEŽE Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ – POMOC DĚTEM ZNEVÝHODNĚNÝCH PŘI VSTUPU NA TRH PRÁCE A UDRŽENÍ SI ZAMĚSTNÁNÍ“

1 Identifikace případové studie

1.1 Identifikační údaje projektu

Název projektu	SOCIÁLNÍ INTEGRACE MLÁDEŽE Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ – POMOC DĚTEM ZNEVÝHODNĚNÝCH PŘI VSTUPU NA TRH PRÁCE A UDRŽENÍ SI ZAMĚSTNÁNÍ
Číslo projektu	CZ.1.04/3.1.02/67.00031
Oblast podpory	Oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb
Zaměření projektu	Podpora sociální integrace
Cíl projektu	Pomoc mládeži z dětských domovů, která je ohrožena sociálním vyloučením, s integrací do společnosti, zejména v souvislosti s uplatněním na pracovním trhu.
Příjemce dotace	TILIA – o. s.
Adresa	Národní obrany 573/36, 160 00 Praha 6
Projektový manažer	PhDr. Petr Mezera
Partner projektu	Bez partnera
Výše rozpočtu, % dotace	3 809 979,- Kč; 100 %
Termín realizace	1. srpen 2011 – 31. červenec 2014
Místo realizace a území dopadu	Středočeský kraj
Webová adresa	http://www.tilia-os.org/

1.2 Přehled terénního šetření

Příjemce dotace	Individuální řízený rozhovor (20. 1. 2015), PhDr. Petr Mezera , ředitel společnosti, koordinátor projektu Řízený telefonický rozhovor (6. 2. 2015), Kateřina Spěváková , vedoucí lektorka
Cílová skupina	Řízené rozhovory (29. 1. – 9. 2. 2015), 4 podpoření účastníci projektu z řad stávajících a bývalých klientů služeb – mládeže z dětských domovů <ul style="list-style-type: none"> • 2 klienti z DD Kralupy n. Vltavou, stále v DD • 1 klient z DD Nové Strašecí, mimo DD • 1 klient z DD Nové Strašecí, stále v DD <i>Zástupci cílové skupiny poskytli rozhovor za podmínky, že zůstanou v anonymitě. Evaluátor většinou nedisponuje jmény ani kontakty na cílovou skupinu. Kontaktování cílových skupin a zprostředkování rozhovorů proběhlo ze strany příjemce a klíčových aktérů.</i>
Klíčoví aktéři	Řízené rozhovory (30. 1. – 10. 2. 2015), rozhovory se zástupci dětských domovů: <ul style="list-style-type: none"> • DD Nové Strašecí (Milan Čížek, hlavní vychovatel)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

	• DD Nymburk (Jana Hlaváčová, hlavní vychovatelka)• DD Kralupy n. Vltavou (Mgr. Martina Soukupová, hlavní vychovatelka)• DD Sázava (Alena Nováková, ředitelka DD)

ABSTRAKT: VÝSLEDKY EVALUAČNÍ PŘÍPADOVÉ STUDIE

Oblast podpory OP LZZ: 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb

PROJEKT: SOCIÁLNÍ INTEGRACE MLÁDEŽE Z DĚTSKÝCH DOMOVŮ – POMOC DĚTEM ZNEVÝHODNĚNÝCH PŘI VSTUPU NA TRH PRÁCE A UDRŽENÍ SI ZAMĚSTNÁNÍ

Příjemce: TILIA – o. s.
Výše dotace: 3 809 979,- Kč

Místo: Středočeský kraj
Termín realizace: 1. 8. 2011 – 31. 7. 2014

CÍL PROJEKTU

Cílem projektu bylo pomoci mládeži z dětských domovů, která je ohrožena sociálním vyloučením, s integrací do společnosti, a to zejména v souvislosti s uplatněním na pracovním trhu. Konkrétně byl projekt zaměřen na:

- „děti“ z dětských domovů
- ve Středočeském kraji
- především ve věku 16 – 17 let
- chystající se na odchod ze zařízení a zapojení se do běžného života

CO SE V PROJEKTU ODEHRÁLO?

Důležité bylo, že aktivity projektu vycházely nejen z dřívějších realizovaných kurzů společnosti Tilia – o. s., ale také z provedeného dotazníkového šetření mezi dětskými domovy. Projekt navazuje na kurzy „Společně umíme najít cestu“ (SUN -C) realizované za podpory Nadačního fondu Slunečnice.

Programy byly realizovány formou víkendových kurzů, které se konaly vždy na stejném místě a se stejným harmonogramem. Série deseti kurzů v průběhu deseti měsíců byla doplněna závěrečným čtyřdenním prázdninovým víkendem. V rámci projektu byly realizovány 3 roční cykly programu vždy pro novou skupinu dětí.

Každý z deseti kurzů měl své obecné téma, na které odkazovaly jednotlivé lekce a aktivity. Jednalo se o tematické bloky:

- Komunikace;
- Trh práce;
- Ekonomické dovednosti;
- Prevence rizikového chování.

Na kurzu se probírala různá témata, realizovaly se pracovní workshopy i terapeutické komunity. Víkendy byly s ohledem na intelektuální, fyzickou i psychickou zátěž rovnoměrně rozvrženy a pravidelně se střídaly lektorované hodiny s interaktivními lekcemi i venkovními aktivitami. Netradiční částí programů byly aktivity založené na zážitkové pedagogice, které kombinují učení se zábavou.

CO PROJEKT PŘINESL LIDEM?

Formování soběstačných mladých lidí připravených na přechod z dětského domova do běžného života

Děti z dětských domovů jsou znevýhodněny mj. nedostatkem sociálních kontaktů a nedostatečným zapojením do společnosti, často ne zcela chápou důležitost jednotlivých složek života, jako je například vzdělávání, zaměstnání či hospodaření s financemi. Vzhledem k nemožnosti předávání sociálních a rodinných principů přirozenou cestou nemají děti nastavené hodnoty jako přátelství, důvěra, potřeba komunikace apod.

Období odchodu z DD je velkým zlomem a zátěží, kde se právě tyto nedostatky mohou projevit.

„Na úvod projektu například nebyli někteří účastníci schopni ani podat ruku a kouknout se cizímu člověku do očí. Už po prvních dvou až třech kurzech jsme ale pozorovali výrazné změny v chování a přístupu. Děti byly otevřenější a schopny komunikace o problémech, více důvěřovaly sobě i ostatním. Hodně se učily od fungování samotného týmu lektorů, protože samy nemají kde získat například vzory chování dospělých mužů k ženám“, shrnuje přínosy projektu v oblasti měkkých dovedností jedna z lektorek kurzů.

Účastníci projektu si vedli svá portfolia, s materiály, informacemi i vypracovanými úlohami. Portfolio má sloužit účastníkům i do budoucna při řešení konkrétních problémů – např. při hledání práce, při přípravě na pohovor.

Díky projektu se podařilo zvýšit připravenost dětí na odchod z dětského domova tak, aby se mohli začlenit do běžného života a to především:

- ✓ Probíráním tematiky pracovního trhu, nácvikem pracovního pohovoru, psaním CV a motivačního dopisu;
- ✓ Zlepšením komunikace, osvojením a procvičením konkrétních technik;
- ✓ Posílením prevence rizikového chování (drogové závislosti, šikana apod.);
- ✓ Zlepšením ekonomických dovedností např. sestavením osobního rozpočtu (především s ohledem na předcházení rizikům předluženosti apod.);
- ✓ Uvědoměním si své role (zvýšení motivace do života);
- ✓ Odstraněním ostychu (zvýšení

Děti popisovaly kurzy většinou slovy „aktivity s kamarády“, „hry a povídání si“ či „trochu toho školení“, přičemž tyto nenásilné formy zvolené pro kurzy je bavily o mnoho více než jiné kurzy a zároveň o to více posouvaly kupředu.

Vedoucí lektorka paní Spěváková si ale všimla i dílčích a postupných změn, které u dětí nastávaly. Jednalo se o zvyšování sebedůvěry i důvěry vůči ostatním, přijímání a respektování pravidel, zlepšení vystupování atd. Uvedla například, že „Bylo možné pozorovat velký nedostatek sociálního kontaktu s dospělými, děti se málokdy setkávají s jiným kolektivem, než jaký je v Domovech. Proto bylo úžasné pozorovat již po několika víkendových kurzech jejich posuny a zlepšení v komunikaci a mezilidských vztazích.“

sebedůvěry);

- ✓ Zvýšením důvěry v ostatní lidi např. v oblasti řešení problémů (sdílení problémů a komunikace);
- ✓ Představením kvalitních a fungujících vzorců chování a mezilidských vztahů a snaha předat tyto vzorce dětem;
- ✓ Důsledným dodržováním pravidel (která si děti nastavily a odsouhlasily na začátku projektu) – a to i realizačním týmem;
- ✓ Stanovováním si vlastních cílů, včetně jejich následného dodržování.

Psychicky náročnější aktivity byly prokládány aktivitami „hravými“, i ty však měly jasné didaktické cíle (např. naučit se spolupracovat).

Projekt celkově poskytl dětem důslednou přípravu pro zapojení do dalšího života a to zejména pro svou dlouhodobost a formu (víkendové kurzy mimo dětské domovy), propracovanost, celkový přístup k dětem jako k „sobě rovným“ a nastavenou důvěrou mezi lektory a účastníky.

Zapojenými klíčovými subjekty – tedy Dětskými domovy - byla oceňována také úvodní i průběžná komunikace příjemce s vedoucími pracovníky dětských domovů (zpětná vazba), díky které byl projekt kvalitně nastaven a veden.

PŘEKÁŽKY

- ❖ Problém s nižší účastí cílové skupiny na posledním kurzu způsobený několika událostmi (výměna vedení v DD Lety, méně dětí v požadovaném věku v DD, nenadálý odchod 4 dětí zpět do rodin apod.)
- ❖ Udržení dopadů projektu bránila slabá návazná péče o cílovou skupinu po opuštění DD

SHRNUTÍ PŘÍNOSŮ PROJEKTU

Naplnění účelnosti a užitečnosti projektu	
Dopad na zaměstnanost účastníků	Spíše nízký Většina účastníků kurzu je stále ještě v DD a nemají tudíž stálé zaměstnání. Zvyšuje se ale zaměstnatelnost účastníků (viz níže).
Dopad na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	Spíše vysoký Projekt nebyl přímo zaměřen na zvýšení kvalifikační úrovně, kromě témat ekonomických dovedností a problematiky trhu práce. Jednalo se spíše o dopady na měkké dovednosti.
Dopad na zaměstnatelnost účastníků jiné než kvalifikační	Vysoký Aktivity pro hledání zaměstnání (návčik pohovoru, psaní CV a motivačního dopisu), ale důraz i na měkké dovednosti potřebné pro zapojení na trh práce (komunikace, mezilidské vztahy, důvěra atd.).
Dopad na ekonomickou situaci účastníků	Spíše vysoký V aktuální situaci byl dopad střední (děti nedostávají moc velké finanční prostředky), dopad spíše do budoucna (finanční gramotnost).
Dopad na sociální statut účastníků	Spíše vysoký Větší zapojení do komunity DD, důvěra v lidi, později snazší zapojení do společnosti. Projekt pomáhá řešit tíživé životní situace, ve kterých se děti ocitly. Dále napomáhá omezení sociálně-patologických jevů a jejich prevenci, včetně obnovení „zdravých“ kontaktů a vztahových vzorců.
Dopad na rovné příležitosti	Spíše nízký Řešení problémů v oblasti rovných příležitostí nebylo cílem projektu. Tematika byla součástí náplně kurzů.
Dopady na další klíčové aktéry	Spíše vysoký Navázání úzké spolupráce s klíčovými aktéry.
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny	Problémy a potřeby cílové skupiny byly vyřešeny (ve vazbě na cíle projektu)
Vnímání užitečnosti projektu ze strany cílových skupin a klíčových aktérů	
Užitečnost projektu ze strany cílových skupin	Jednoznačně užitečný Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska osobní situace účastníka.
Užitečnost projektu ze strany dalších klíč. aktérů	Jednoznačně užitečný Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní.
Účinnost a hospodárnost projektu	
Naplnění účinnosti	Spíše vysoká Způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu, drobným problémem pouze bylo nedostatečné naplnění posledního běhu kurzu.
Naplnění hospodárnosti	Vysoká Veškeré vstupy byly nezbytné pro dosažení cílů.
Udržitelnost projektu	
Udržitelnost projektu	Vysoká Dosažené výsledky byly udrženy.
Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe	
Dobrá praxe	
Celkové zhodnocení projektu evaluátorem na základě multikriteriální analýzy, která vychází z provedených šetření a zjištění v průběhu zpracování případové studie.	

2 Výchozí situace a cíle projektu

2.1 Příjemce dotace	
Příjemce dotace	TILIA – o. s.
Kategorie příjemce	neziskový subjekt: občanské sdružení
Předchozí zkušenosti příjemce s cílovou skupinou	Ano Navázání na dřívější aktivity příjemce (práce s mládeží již od roku 1992, organizace volnočasových aktivit pro mládež ohroženou sociálním vyloučením od roku 2006). V letech 2009-2010 se konal podobný kurz na přípravu odchodu dětí z DD financovaný z Nadačního fondu Heleny Houdkové. Na tento kurz tematicky navázal i tento projekt.
2.2 Přístup ke zpracování žádosti	
Zapojení externího dodavatele pro zpracování žádosti	Ne
2.3 Cíle projektu	
<p>Globální cíl projektu: Cílem projektu je pomoci mládeži ohrožené sociálním vyloučením z DD v SČK s jejich integrací do společnosti zejména v souvislosti s uplatněním na trhu práce.</p> <p>Dílčí cíle:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ integrace dospívající mládeže opouštějící ústavní zařízení do většinové společnosti ○ odstranění bariér v přístupu ke vzdělávání a zaměstnání, kterým tyto osoby čelí z důvodu sociální izolace dané pobytem v zařízení ○ osvojování dovedností, které vedou ke zvyšování šancí na úspěšné uplatnění na pracovním trhu a schopnost udržet si zaměstnání 	
2.4 Cílová skupina	
Specifikace cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> ● osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy ● děti, mládež a mladí dospělí

3 Realizace projektu

3.1 Aktivita

POPIS AKTIVIT REALIZOVANÝCH V RÁMCI PROJEKTU

Aktivita projektu vycházela z dřívějších realizovaných kurzů společnosti Tilia – o. s. a z provedeního dotazníkového šetření mezi cílovou skupinou projektu. Projekt navazuje na kurzy „Společně umíme najít cestu“ (SUN -C) realizované za podpory Nadačního fondu Slunečnice.

Obsahem projektu byla realizace 3 ročních cyklů kurzů pro děti a mládež z dětských domovů ve Středočeském kraji (primárně ve věku 15-18 let). Dětské domovy byly osločovány přímo sdružením, účastníci projektu pak byli vybíráni samotnými dětskými domovy.

Roční programy s názvem Slunce byly realizovány formou víkendových kurzů, které se konaly vždy na stejném místě (kulturní centrum Mlýn Brejlov) a se stejným programem. Série deseti kurzů v průběhu deseti měsíců byla doplněna závěrečným čtyřdenním prázdninovým víkendem (hodnotícím).

Každý z kurzů má své obecné téma, pod jehož hlavičkou se odehrávají jednotlivé lekce a aktivity. Každý víkend byl tematicky zaměřen na jeden ze čtyř tematických bloků:

- Komunikace;
- Trh práce;
- Ekonomické dovednosti;
- Prevence rizikového chování.

Na kurzu se probírala různá témata, realizovaly se pracovní workshopy i terapeutické komunity. Víkendy byly s ohledem na intelektuální, fyzickou i psychickou zátěž klientů rovnoměrně rozvrženy a pravidelně se střídaly lektorované hodiny s interaktivními lekcemi i venkovními aktivitami. Zajímavou částí programů byly aktivity založené na zážitkové pedagogice, které kombinují učení se zábavou.

Jednotlivé kurzy se od sebe lišily právě zaměřením workshopů a aktivit, ale ostatní řád zůstával stejný. Kurzy začínaly sobotním obědem a končily nedělním obědem. Na kurzy se děti částečně dopravovaly samy.

3.2 Realizace výběrových řízení

Počet realizovaných výběrových řízení	1
Finanční objem realizovaných výběrových řízení	336 820,-
VŘ dle výše předpokládané hodnoty	Veřejná zakázka malého rozsahu (VZMR)

3.3 Realizační tým projektu

Velikost projektového týmu	7 osob
Úvazky	2,04 (přepočtený měsíční úvazek) po dobu 36 měsíců <u>Složení projektového týmu:</u> Koordinační projekt (0,5 úvazku po celé trvání projektu) Speciální pedagožka, vedoucí lektorka (0,5 úvazku po celé trvání projektu) Psycholožka (0,5 úvazku po celé trvání projektu)

	<p>Lektor (celkem 864 hodin) Finanční manažerka (0,25 úvazku po celé trvání projektu) Vychovatel I. (celkem 432 hodin) Vychovatel II. (celkem 432 hodin)</p>
--	---

4 Zhodnocení přínosů a úspěšnosti projektu (účelnost, užitečnost)

4.1 Hlavní monitorovací indikátory

	cílová hodnota	dosažená hodnota	dosažená h. v %
Počet podpořených osob - celkem	45	40	89
Počet úspěšných absolventů kurzů – celkem	36	32	89
Počet nově vytvořených / inovovaných produktů	2	2	100
Počet podpořených organizací	1	1	100
Muži	---	12	
Ženy	---	28	

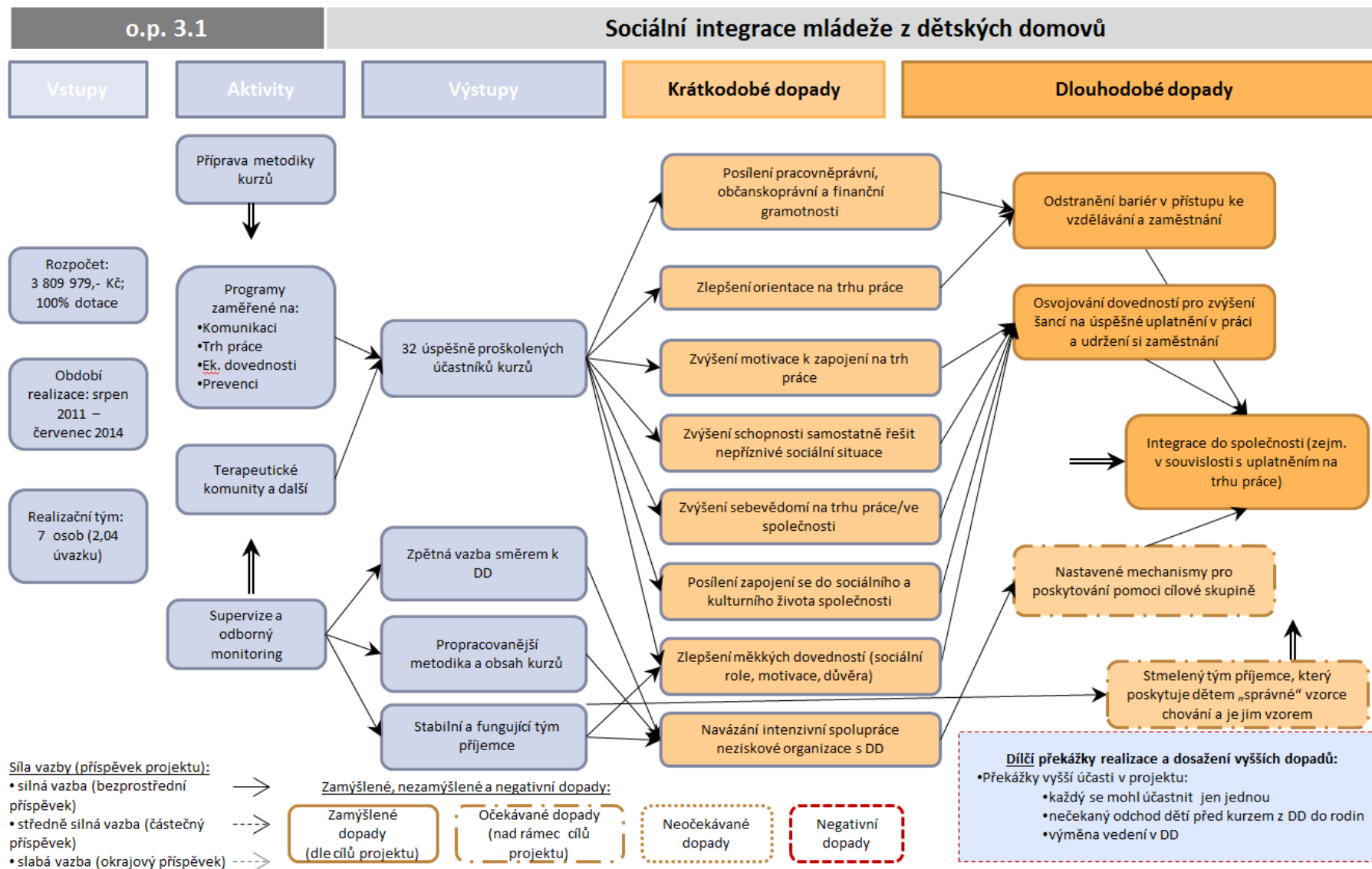
4.2 Zhodnocení přínosů projektu

4.2.1 Teorie změny

Teorie změny ukazuje ověřené přínosy projektu, které zahrnují očekávané (i případné neočekávané) dopady zjištěné na základě provedeného terénního šetření, případně dalších dostupných informací.

Intervenční logika byla v projektové žádosti dobře nastavena, tj. byly popsány předpokládané kauzální vazby a očekávané dopady projektu. V rámci šetření se následně potvrdilo naplnění očekávaných dopadů projektu.

Teorie změny projektu

4.2.2 Strukturované zhodnocení dopadů (taxonomie)

Dopady na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	Spíše nízký Projekt nebyl přímo zaměřen na zvýšení kvalifikační úrovně, kromě témat ekonomických dovedností a problematiky trhu práce. Jednalo se spíše o dopady na měkké dovednosti.	
Dopady na zaměstnanost účastníků	Spíše nízký Většina účastníků kurzu je stále ještě v DD a nemají tudíž stálé zaměstnání. Zvyšuje se ale zaměstnatelnost účastníků (viz níže).	
Dopady na zaměstnatelnost účastníků jiné než kvalifikační	Vysoký Aktivity pro hledání zaměstnání (návčik pohovoru, psaní CV a motivačního dopisu), ale důraz i na měkké dovednosti potřebné pro zapojení na trh práce (komunikace, mezilidské vztahy, důvěra atd.).	
Dopady na ekonomickou situaci účastníků	Spíše vysoký V aktuální situaci byl dopad střední (děti nedostávají moc velké finanční prostředky), dopad spíš do budoucna (finanční gramotnost).	
Dopady na sociální statut účastníků	Spíše vysoký Větší zapojení do komunity DD, důvěra v lidi, později snazší zapojení do společnosti. Projekt pomáhá řešit tíživé životní situace, ve kterých se děti ocitly. Dále napomáhá omezení sociálně-patologických jevů a jejich prevenci, včetně obnovení „zdravých“ kontaktů a vztahových vzorců.	
Dopady na rovné příležitosti	Spíše nízký Řešení problémů v oblasti rovných příležitostí nebylo cílem projektu. Tematika byla součástí náplně kurzů.	
Dopady na další klíčové aktéry	Spíše vysoký Navázání úzké spolupráce s klíčovými aktéry (blíže viz zhodnocení přínosů projektu – textová část).	
Systémové dopady	Nerelevantní Projekt nebyl zaměřen na řešení systémových otázek.	
Efekty ovlivňující přínosy projektu	Potvrzeno / nepotvrzeno	Komentář
Creaming-off	<i>nepotvrzeno</i>	Zařazení dětí z dětských domovů probíhalo na bázi dobrovolnosti – všem dětem v DD v daném věku byl představen projekt, a pokud se někdo chtěl účastnit, byl zařazen do programu. Selekce ze strany DD probíhala zcela minimálně (vytipování jen zcela nevhodných kandidátů), ze strany příjemce neprobíhala.
Lock-in efekt	<i>nepotvrzeno</i>	Aktivity projektu měly sloužit účastníkům naopak k posunu mimo zařízení dětského

Alternativní atribuce	<i>nepotvrzeno</i>	domova, pro začlenění do běžné populace. Aktivity projektu byly klíčovým faktorem pro dosažení přínosů. Děti v dětských domovech dostávají jiný typ péče, zdaleka ne tak individuální a speciální (díky založení na důvěře).
Substituce	<i>nepotvrzeno</i>	Efektů nebylo dosaženo na úkor jiných osob ve srovnatelném postavení.
Mrtvá váha ¹	<i>nepotvrzeno</i>	Bez dotace by příjemce nemohl realizovat dané aktivity v takovém rozsahu. Příjemce byl schopen před projektem realizovat kurzy v menším rozsahu (za příspěví jiných finančních zdrojů), pokračování kurzů je také možné jen za příspěvku sponzorů, kteří ovšem byli ochotní ke spolupráci až na základě výsledků prokázaných tímto projektem. Víkendové kurzy by tedy bez dotace nebylo možné realizovat a pro neziskový subjekt by bylo nutné hledat jiný zdroj financování projektových aktivit. Účastníci by bez účasti na projektových aktivitách neměli jinou možnost, jak získat nabyté dovednosti těchto kvalit.
4.2.3 Zhodnocení účelnosti projektu - shrnutí (celkové vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny)		
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny (celkové dopady projektu)	Problémy a potřeby cílové skupiny byly vyřešeny (ve vazbě na cíle projektu)	
4.2.4 Nezamýšlené dopady		
Existence nezamýšlených pozitivních dopadů projektu	Ano	
Nezamýšlené dopady	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšování důvěry u účastníků kurzů, kteří většinou nikomu nechtějí věřit. Pořádání terapeutických komunit bylo natolik úspěšné, že se podařilo odhalit skryté problémy některých účastníků, kteří o nich do té doby i několik let mlčeli. Povedlo se, že klienti začali řešit problémy kontinuálně a docházet pro návaznou psychologickou pomoc. Nastartování primární pomoci. • Budování lidských vztahů, posilování soudržnosti týmu, který „šel příkladem“ a byl vzorem pro děti. • Vliv mužského elementu – důležitost rozmanitého týmu složeného také z mužů – kopírování vzorců chování, jelikož sami často žádný předobraz nemají. 	

¹ Jedná se o efekt výhradně řešitelný pouze v rámci Counterfactual Impact Evaluation. V rámci této případové studie se tak jedná pouze o vyjádření na základě zjištění z realizovaného šetření.

4.2.5 Negativní dopady

Existence negativních dopadů projektu	Ne
Negativní dopady	---

4.3 Užitečnost projektu na základě vnímání ze strany cílových skupin a dalších klíčových aktérů

Užitečnost projektu ze strany cílových skupin	Jednoznačně užitečný (veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska osobní situace účastníka)
Užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů	Jednoznačně užitečný (veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní)

4.4 Inovativnost projektu

Využití inovovaných řešení	Ano <ul style="list-style-type: none"> • Využití metod zážitkové pedagogiky • Realizace kurzů přes víkend • Dlouhodobost a návaznost aktivit • Vlastní doprava účastníků na kurzy
-----------------------------------	---

4.5 Způsob zjišťování výsledků projektu ze strany samotného příjemce

Příjemce není v pravidelném kontaktu s podpořenými osobami. Pouze v některých případech je samy děti vyhledají, kontaktují. Jelikož je kurz realizován ve 3 letech, hodnotí evaluátor neověřování přínosů projektu jako drobný nedostatek projektu, kdy zjištěním zpětné vazby od dětí a dopadu na jejich situaci mohly být provedeny úpravy v programu v dalších letech. Pravdou ovšem je, že většina dětí, která se účastnila kurzů, byla ve věku 16-17 let, jsou tedy stále v DD a některé dopady se ještě ani nemohly projevit (např. integrace do společnosti).

Některé děti ještě zůstávají v DD, tam jsou výsledky (nesystematicky) sledovány vedením Domova.

S klíčovými aktéry udržuje Tilia stálý kontakt vzhledem k tomu, že pokračuje v realizaci obdobných aktivit (v menším rozsahu).

Ověření přínosů projektu u účastníků ze strany příjemce	<ul style="list-style-type: none"> • Osobní rozhovory či diskuse • Telefonicky • Emailem
Ověření přínosů projektu příjemcem u klíčových aktérů, kteří se projektu nezúčastnili	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikace s klíčovými aktéry i po skončení projektu

I. ZHODNOCENÍ DOPADŮ A PŘÍNOSŮ REALIZACE PROJEKTU

Projekt lze na základě provedeného šetření hodnotit jako velmi úspěšný, a to jak z hlediska přínosů pro cílovou skupinu (děti a mládež opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy), tak částečně také z hlediska podpořeného neziskového podniku a spolupracujících subjektů – dětských domovů. Dopady a přínosy realizovaných aktivit lze v souladu s cíli projektu vymezit z těchto hledisek:

- Dopady pro příjemce dotace: Utužení stabilního pracovního týmu, vytvoření metodiky pro práci s klienty a získání renomé u spolupracujících subjektů (dětských domovů).
- Dopady pro cílovou skupinu: Zvýšení připravenosti na odchod z DD do běžného života.
- Dopady pro klíčové aktéry: Úspora času díky zajištění informací pro klienty DD; přenos dobré praxe díky osobnímu rozvoji starších dětí.

1) Dopady pro příjemce dotace: Utužení stabilního pracovního týmu, vytvoření metodiky pro práci s klienty a získání renomé u spolupracujících subjektů (dětských domovů)

Společnost Tilia – o.s. vznikla transformací z občanského sdružení BC Dejvice v roce 2006 a od té doby se věnuje práci se sociálně ohroženou dospívající mládeží. Její činnost zahrnovala například kurzy pro děti z dětských domovů pod názvem „SUN – C“, který byl spolufinancován z nadačního fondu Slunečnice. Společnost se snažila v rámci svých omezených možností komunikovat s DD, většinou v souvislosti s pořádanými aktivitami. Po celou dobu kladl příjemce důraz na vytváření stabilního týmu jako základu úspěchu všech aktivit.

Tento projekt pomohl příjemci rozšířit pole své působnosti a to především směrem k utužení vazeb na DD a zjištění jejich opravdových potřeb. Díky finančním prostředkům realizoval příjemce sociologické šetření s vedoucími pracovníky DD, jehož cílem bylo zjistit problémy dětských domovů a jejich klientů (se zaměřením na starší klienty, kteří plánují odchod ze zařízení) tak, aby zjistil poptávku po jednotlivých aktivitách. Sociologické šetření sloužilo předně pro co nejkvalitnější nastavení aktivit projektu přesně mířících na potřeby dětí, ale zprostředkovaně sloužilo také příjemci pro navázání bližších vztahů s dětskými domovy. Vedoucí pracovníci DD si tuto aktivitu velmi pochvalovali, stejně jako i následný kontinuální zájem příjemce o vývoj situace a stav klientů (příjemce Domovy navštěvoval a konala se i setkání vedoucích pracovníků DD v Praze k diskusi nad problémy a vývojem). Dle názoru zástupců DD byl příjemce velmi otevřený komunikaci, přístupný změnám a spolupráci s ním hodnotili velmi pozitivně. Vedoucí pracovníci považují tento projekt za jeden z nejlepších z nabízených kurzů a aktivit (jejichž nabídky jim do DD chodí) a to právě díky přesnému zacílení na potřeby klientů a také díky otevřenosti příjemce.

Díky výše zmíněnému si příjemce **získal renomé u klíčových subjektů**, které v něj vkládají důvěru, a ochotně s ním spolupracují. Vedoucí pracovníci se opakovaně vyjadřovali, že kurzy Slunce jsou jednou z nejlepších aktivit, která se pro děti z DD nabízí. Díky získanému renomé a navázaným kontaktům příjemce se mu podařilo sehnat sponzory pro další pokračování kurzů i v letošním školním roce, i když v omezené míře.

Aktivita projektu byly nastaveny tak, aby docházelo neustále k **utužování kolektivu příjemce**. Příjemce považuje stabilní a fungující tým za základ projektu – s čímž souhlasili i sami účastníci projektu (z týmu byla cítit shoda, pohoda a ochota pomoci) i vedoucí pracovníci DD (oceňovali především komunikaci). Stabilní a dobře fungující tým je dle logiky projektu potřeba také pro

předávání pozitivních vzorů a vzorců chování dospělých vůči sobě. Díky supervizím a odbornému monitoringu průběhu projektu dostávali členové realizačního týmu zpětnou vazbu, mohli dále posilovat kolektiv týmu a šířit „dobrou praxi sociálních principů“. Supervize také přispěly k tomu, že jednotliví členové měli v týmu jasně vymezenou roli a nedocházelo tak ke konfliktům.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Za hlavní faktor úspěchu projektu lze označit **přípravenost a rozumné plánování**. Na tom se shodují všichni klíčoví aktéři, kteří měli možnost sledovat kurz „zpozvdálí“ a zprostředkovaně, přes své klienty. Přípravenosti projektu napomohla **realizace šetření před zahájením kurzů** a také následná komunikace příjemce s vedoucími pracovníky DD během školního roku. Příjemce se snažil aktivity projektu plánovat dlouhodobě – vždy na rok dopředu, aby s tím mohli všichni zúčastnění počítat. Kurzy byly plánovány obezřetně a tak, aby nezasahovaly do daného programu pro dětské domovy (např. olympiády apod.)

Tým příjemce spolupracuje již dlouhou řadu let, je **stabilní** a velmi kompaktní. Jeho členové se ve stejném složení podíleli také na realizaci aktivit dřívějších projektů, odkud již měli vše vyzkoušené. Faktorem ovlivňující dopady je jistě i energie věnovaná realizaci **supervizí**, které pomáhaly posouvat příjemce, stmelit kolektiv a řešit případné problémy.

2) Dopady pro cílovou skupinu: Zvýšení připravenosti na odchod z DD do běžného života

Děti z dětských domovů jsou znevýhodněny mj. nedostatkem sociálních kontaktů (mimo personál DD nemají mnoho interakcí s dospělými) a nedostatečným zapojením do společnosti (izolovanost). S tím souvisí jejich hendikep nepochopení důležitosti jednotlivých složek života, jako je například vzdělávání, zaměstnání, hospodaření s financemi. Vzhledem k nemožnosti předávání sociálních a rodinných principů přirozenou cestou nemají děti nastavené hodnoty jako přátelství, důvěra, potřeba komunikace atd. Období odchodu z DD je tedy velkým zlomem a obrovskou zátěží pro nepřipraveného člověka.

Projekt proto míří především na cílovou skupinu dětí a mládeže ve věku 16-17 let, kterou čeká v blízké době opuštění DD. Pro usnadnění tohoto přechodu se projekt zaměřoval na dvě hlavní oblasti dopadů:

Jednotlivé kurzy se věnovaly **konkrétním tématům** (komunikace, trh, ekonomika, prevence) a v těchto oblastech byly dětem předávány **znalosti a dovednosti**, které je posunovaly kupředu. V rámci jednotlivých aktivit na kurzu byly dětem nenásilnou formou předávány znalosti a informace, byla snaha je formovat v daném ohledu (např. sestavit si osobní rozpočet, stanovovat si cíle a dosáhnout jich, napsat si životopis, připravit se na pohovor, jak rozpoznat kyberšikanu a jak se bránit, když mi někdo ubližuje atd.). Informace, které byly dětem předány, si mohly odnést v portfoliu a vzít si je domů pro budoucí využití. Z terénního šetření mezi účastníky projektu vyplynulo, že portfolio je opravdu cenným zdrojem informací i v budoucnu. Společně s informacemi, které jsou účastníkům poskytnuty v ekonomické oblasti, může dojít ke zvýšení motivace pro hledání práce a usnadnění přípravy na hledání a pohovor, jak konkrétně uvedla jedna z dotazovaných.

Děti si dále odnášely „nenásilnou a postupnou formou získané“ sociální schopnosti nezbytné pro začlenění do společnosti. Ač v očích dětí byly vyzdvihovány spíše přednosti kurzu jako kolektiv, víkend mimo Domov, pořádání komunit či jiných aktivit, školený personál, který s dětmi pracoval, pozoroval **postupné změny v chování a přístupu**. Jednalo se především o zlepšení mezilidských vztahů, zvýšení

důvěry, otevřenost a schopnost komunikace o svých problémech. Na kurzech byly dětem „neplánovitě“ předávány základní sociální a rodinné principy (vztah muž a žena, který není v DD, vzhledem k vysokému podílu žen, uplatňován). Na úvod projektu například nebyli někteří účastníci schopni podat ruku a kouknout se cizímu člověku do očí, přičemž odborní pracovníci projektu již po prvních pár kurzech pozorovali výrazné osobnostní posuny. Ke zvyšování důvěry, otevřenosti a schopnosti komunikace přispívaly především terapeutické komunity, které byly chváleny jak příjemcem a jeho odborným pracovníkem, tak také samotnými účastníky projektu. V rámci komunit se řešily konkrétní problémy dětí, diskutovalo se o nich a účastníci si v jejich řešení navzájem pomáhali. Zjišťovali tak, že na to nejsou sami a že se za problém nemají stydět, což jim pomohlo se svěřit. Dle vyjádření příjemce projektu byli účastníci již na třetím víkendu schopní a ochotní otevřeně komunikovat. Dopad projektu na **otevřenost a zlepšení komunikace** účastníků se projevil například odhalením závažných osobních problémů účastníků. Následně se podařilo namotivovat konkrétní klienty k vyhledání návazné psychologické pomoci, a bylo tak zahájeno primární řešení problému. Klienti mohli začít své závažné problémy řešit kontinuálně, protože začali docházet do specializovaných zařízení. Docházelo také ke **zvyšování důvěry** u těchto lidí, kteří mají někdy špatné životní zkušenosti a jsou apriori nedůvěřiví. Účastníci se naučili své problémy více sdílet a vyhledávat pomoc ostatních (vrstevníků i výchovných pracovníků).

Zvyšuje se **zaměstnatelnost** účastníků, což jim pomůže při následném vstupu na trh práce. V kurzech jsou realizovány aktivity pro hledání zaměstnání (návčik pohovoru, psaní CV a motivačního dopisu). Především návčik pohovoru byl zmiňován téměř všemi účastníky terénního šetření z řad cílových skupin. Děti si chválily, že si vše vyzkoušely v praxi, hrály stranu zaměstnavatele i žadatele o práci, dostaly rady jak se chovat, jak odpovídat ale třeba i to, na co nemá zaměstnavatel právo se ptát. Zaměstnatelnosti účastníků přispěly ale také zmiňované měkké dovednosti potřebné pro zapojení na trh práce (komunikace, mezilidské vztahy, důvěra atd.).

Celkovým přínosem pro účastníky projektu je přispění k **ulehčení situace, jakou je opuštění dětského domova** a zapojení do běžného života. Příjemce i klíčoví aktéři se shodují, že kurz nemůže vyřešit všechny problémy a zátěže, které si děti s sebou nesou několik let nebo již od narození, ale shodují se, že přispívá velkou měrou k usnadnění tohoto životního kroku. S tím souhlasí i účastnice projektu, která již opustila DD, a která poskytla svůj pohled v rámci terénního šetření.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Důležitým faktorem byl obecně **přístup příjemce**, který k účastníkům projektu přistupoval „jako k sobě rovným“ a dbal na otevřenost vztahů. Účast na kurzech byla dobrovolná, přičemž ale byla striktně vyžadována společně nastavená a dohodnutá pravidla, která platila i pro členy týmu. Zmiňována byla také důvěra v děti samotné, která pomohla ke zvednutí sebevědomí jedinců – příjemce vedl účastníky k samostatnosti např. tím, že vyžadoval, aby se na místo konání kurzu dopravovali sami vlakem. Jedna účastnice projektu uvedla, že se při první cestě na Mlýn Brejlov ztratili (zapomněli přestoupit), což „jí dalo dobrou lekci do života a doteď si to pamatuje“. Celkově přístup, naladění a zápal pro věc členů týmu byl velmi pozitivně hodnocen jak zástupci klíčových aktérů, tak také samotnými dětmi. Nastavené principy založené na důvěře měly následně vliv na změnu vnímání vztahů účastníky projektu. Z provedeného terénního šetření vyplývá, že také personál dětských domovů, který byl nakloněný k následným diskuzím s dětmi ohledně probíraných témat, velkou měrou přispěl k úspěchu projektu a udržitelnosti dopadů.

Jako velmi oceňovaná aktivita opakovaně zaznívala realizace **terapeutických komunit**, kde se postupem času děti více a více uvolnily, otevřely a „říkaly tam i to, co si normálně povídají jen mezi

sebou“. Komunity vycházely také v průběžných hodnotících zprávách projektu jako nejoblíbenější části kurzů. Jejich zásadní vlastností pro úspěch bylo nastavení maximálního soukromí. Odborné pracovnice, které vedly komunity, nepředávaly žádné informace ven (ani vedení projektu ani výchovným pracovníkům DD). Děti se tak nebály svěřit se i s největšími problémy, které se bály ventilovat v prostředí Domova, „aby neměly průšvih“.

Jedním z pozitivních faktorů, který je uveden i výše, byla **průběžná komunikace** příjemce s vedoucími pracovníky zapojených dětských domovů, díky čemuž byly aktivity kurzů přesně zacílené na potřeby klientů. Původní nastavení projektu bylo navíc doplněno o aktivity monitoringu v průběhu realizace, které pomáhaly modelovat kurzy i v průběhu a přizpůsobovat je aktuální situaci účastníků. Zacílení na aktuální potřeby přispíval i zkušený tým příjemce, který vykazoval stabilitu a byl pro účastníky dobrým vzorem, jak je blíže popsáno také výše.

Jako faktor pro budoucnost lze uvést vedení **portfolií**, které si děti vytvářely v průběhu projektu, kam si zakládaly materiály a psaly poznámky. Dle vyjádření jedné z účastnic jí portfolio velmi usnadnilo přípravu na pracovní pohovor. Našla si příslušné materiály a zjistila si, jak se připravit, jak se chovat, na co jak odpovídat a které otázky by dostat neměla. Portfolia tedy přispěla k opakování a udržení získaných znalostí i pro budoucí využití.

Faktorem přispívajícím k úspěchu projektu bylo tedy celkově **využití speciálního režimu kurzů** – používání zážitkové pedagogiky místo školení, nenásilné učení se hrou, realizace formou víkendových kurzů, konání na neutrálním, příjemném místě a promíchání dětí z různých DD. Významným faktorem byla **dlouhodobá kontinuální práce** s uzavřenou skupinou účastníků vždy po celé období školního roku – nejen na víkendových kurzech, ale i formou dílčích úkolů mezi kurzy.

3) Dopady pro klíčové aktéry: Úspora času díky zajištění informací pro klienty DD; přenos dobré praxe díky osobnímu rozvoji starších dětí.

Pro samotné dětské domovy bylo klíčové, že navázaly takto úzkou spolupráci s neziskovou organizací, která předávala dětem důležité poznatky a informace. Jelikož je i pro výchovné pracovníky dětských domovů podstatné, aby byl dětem umožněn hladký přechod do běžného života, vnímají velmi pozitivně tyto aktivity projektu. Díky projektu se mohli s dětmi věnovat jiným tématům (protože některá témata již byla probrána na kurzech) a také čerpat z toho, co se děti dozvěděly z aktivit projektu.

Změna chování a přístupu dětí (viz výše, bod 2), které probíhaly u účastníků kurzů, se dále promítala v dětských domovech, kde docházelo k přenosu dobré praxe i na mladší děti. Ač se jednalo o drobné změny v postojích účastníků kurzů, vychovatelé oceňují jejich přínos pro kolektiv dětí v DD.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Faktory, které ovlivňují dopady projektu na klíčové subjekty, se týkají příjemce a cílových skupin (které zprostředkovane působí na klíčové aktéry). Tyto faktory jsou uvedeny výše pod body 1 a 2.

II. Přínosy projektu z hlediska rovnosti mužů a žen

Projekt není přímo zaměřen na řešení rovnosti mužů a žen. Tato tematika byla ovšem součástí aktivit a workshopů na kurzech.

III. Překážky při realizaci projektu a způsoby jejich řešení

1) Výskyt a řešení očekávaných rizik

Rizika, která byla očekávána před realizací projektu, se týkala zejména otázek spojených se zajištěním dostatečného zájmu účastníků kurzů (pravidelná docházka). Toto riziko se nepotvrdilo, děti byly dle vyjádření všech aktérů terénního šetření z kurzů většinou nadšeny a rády se na ně vracely.

Problémem byl akorát poslední běh projektu, kdy nebyla zcela naplněna kapacita kurzu. Faktorem byla výměna vedení v DD Lety (nové vedení již nechtělo s projektem spolupracovat) a méně dětí v požadovaném věku v Domovech (v průběhu 2 let již kurzem prošla řada dětí). Hlavní příčinou ale byl nenadálý odchod 4 dětí z DD Nymburk (zpět do rodin či jinam), přičemž někteří odešli v létě těsně před zahájením posledního běhu programu. Jedná se o faktory, které nelze příliš plánovat či ovlivnit samotným projektem.

Z výše uvedeného ovšem vyplývá doporučení pro budoucí projekty. Vzhledem k „nestálosti“ cílové skupiny (změny motivace a impulzivní rozhodování CS i externí vlivy, které mohou změnit situaci CS – viz výše) lze pro obdobné projekty doporučit oslovení co možná nejširšího spektra klíčových aktérů se snahou o jejich zapojení do projektu, aby nedocházelo k tomu, že projektové aktivity budou postrádat účastníky.

2) Překážky bránící dosažení vyšších přínosů projektu a jeho udržitelnosti

Dosažení vyšších přínosů nebránily žádné **interní faktory**, ale byla identifikována místa pro drobná zlepšení – pro zajištění dosažení cílových hodnot monitorovacích indikátorů lze doporučit oslovení co možná nejširšího spektra klíčových aktérů se snahou o jejich zapojení do projektu. Pro zvýšení dopadu realizovaných aktivit by bylo dobré realizovat návazné šetření hodnotící situaci a integraci osob opouštějící zařízení, což je ale již mimo možnosti projektu (dosažené přínosy jsou těžko měřitelné a navíc často pozorovatelné až za více let), případně realizovat návazný projekt.

V rámci terénního šetření nebyly identifikovány **externí faktory** bránící dosažení vyšších přínosů. Všichni účastníci, klíčoví aktéři i členové týmu si projekt velice chválili a většina z nich se vyjadřovala, že by „rozhodně nic neměnili“.

Překážkou vyšší účasti v projektu (jak je zmíněno výše) byl nečekaný odchod dětí před kurzem zpět do rodin, výměna vedení, nezapojení více DD do projektu a fakt, že každé dítě mohlo kurzem projít jen jednou (ač by pro ně byla realizace dalších aktivit přínosná).

Vzhledem k tomu, že kurzů zaměřených na ekonomické dovednosti je široká nabídka a děti je mohou absolvovat jinde, zaměřil by příjemce projektu proto příště aktivity ještě více na vztahové a sociální role, na motivaci a důvěru apod., což byl dle jeho názoru hlavní z dopadů projektu na cílovou skupinu. Obsah kurzu byl tvořen ještě za doznívání ekonomické krize a i proto se prosadila tato témata. Příjemce po zkušenosti s tímto typem projektových aktivit by doporučoval **zaměření spíše na aktivity**

na měkké dovednosti, protože jim nahrává celkové nastavení kurzů (víkend, odděleně od DD, jiné prostředí, parta dětí z různých DD atd.) a mají celkově pro cílovou skupinu vyšší přínos.

Externím faktorem pro zajištění udržitelnosti je ale především **existence návazné péče o mládež** opouštějící DD po ukončení projektu, která se ukazuje jako slabá.

5 Zhodnocení projektu dle účinnosti, hospodárnosti a udržitelnosti

5.1 Účinnost projektu	
Naplnění účinnosti (taxonomie)	Spíše vysoká – způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu, drobným problémem pouze bylo nedostatečné naplnění posledního běhu kurzu.
Výše podpory na jednu podpořenou osobu²	95 tis. Kč
Jednotkové náklady na vytvořené pracovní místo³	---
5.2 Hospodárnost projektu	
Naplnění hospodárnosti (taxonomie)	Vysoká – veškeré vstupy byly nezbytné pro dosažení cílů
Počet podpořených osob na jeden úvazek projektového týmu	20 podpořených osob
Počet vytvořených pracovních míst na jeden úvazek projektového týmu	---
5.3 Udržitelnost přínosů projektu	
Udržitelnost projektu (taxonomie)	Vysoká - dosažené výsledky byly udrženy

I. Účinnost a hospodárnost projektu

Aktivity byly nastaveny a realizovány tak, že přinášely maximálně možné přínosy a členové projektového týmu byli využiti optimálním způsobem. **S danými zdroji nebylo, dle zjištění, možné dosáhnout vyšší kvality výsledků**, i když z hlediska rozsahu projektu nedošlo k naplnění původně stanovených indikátorů. Disponibilní (využitě) zdroje byly využity tak, aby docházelo k maximalizaci přínosů příslušné intervence. Evaluátor by doporučil zaměřit publikaci Metodika sociální integrace mládeže z dětských domovů více konkrétně (uvést příklady aktivit, realizovaných workshopů a her, postřehů realizátora programu apod.) tak, aby se stala aplikovatelnou i jinými subjekty, což by mohlo přispět ke zvýšení její využitelnosti. Projekt je tak možné označit jako vysoce účinný ve svých dopadech na cílovou skupinu.

Výše podpory na jednu podpořenou osobu (celkem 40 osob) pak dosáhla 95 tis. Kč.

Veškeré aktivity realizované v rámci projektu byly prospěšné a potřebné pro dosažení očekávaných přínosů a dopadů projektu (s drobnou připomínkou k vytvořené metodice – viz výše). Veškeré vstupy (aktivity a lidské zdroje) byly nezbytné a jejich rozsah byl nezbytný (adekvátní) pro dosažení cílů projektu a hospodárnost projektu tak lze označit za vysokou.

V rámci projektu bylo podpořeno 20 osob na jeden úvazek projektového týmu (celkem 40 podpořených osob a 7 osob v projektovém týmu).

² K interpretaci blíže viz text níže.

³ K interpretaci blíže viz text níže.

II. Udržitelnost přínosů projektu

Udržitelnost dopadů pro cílové skupiny byla podpořena tvorbou portfolií, které si účastníci projektu vytvářeli, a sloužily jim i po skončení projektu.

Hlavní úspěchy projektu – tedy změny chování, vnímání a přístupu cílové skupiny k životu a ke společnosti – jsou svým založením dlouhodobé a mohou uživatelům pomoci i do budoucna. Jedná se například o znalosti spojené s hledáním práce a zapojením do společnosti, které účastníkům projektu pomohou v běžném životě mimo DD.

Klíčovými partnery byla zmiňována také potřeba návazné péče o děti opouštějící Domovy. Tedy poté, co už nejsou v projektu a nemají ani každodenní možnost konzultace problémů s výchovnými pracovníky DD. Tento čas je pro mládež nejvíce zátěžový a většina z nich by dle názoru výchovných pracovníků ocenila možnosti konzultací a pomoci. Na tuto fázi života účastníků se již ovšem tento konkrétní projekt nezaměřuje.

6 Souhrnné zhodnocení a poučení z realizace

6.1 Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe

Existence dobré praxe (taxonomie)	Dobrá praxe
Bodové hodnocení na základě multikriteriální analýzy	93 (ze 100)
Hodnocení jednotlivých kritérií v rámci multikriteriální analýzy	
Kritérium	Bodové hodnocení
<i>účelnost projektu (váha 35 %)</i>	100
<i>užitečnost projektu ze strany cílových skupin (váha 5 %)</i>	100
<i>užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů (váha 5 %)</i>	100
<i>účinnost projektu (váha 15 %)</i>	70
<i>hospodárnost projektu (váha 15 %)</i>	100
<i>udržitelnost projektu (váha 20 %)</i>	100
<i>inovativnost řešení (váha 5 %)</i>	50

I. Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe

Projekt Sociální integrace mládeže z dětských domovů – pomoc dětem znevýhodněných při vstupu na trh práce a udržení si zaměstnání, jehož předmětem byla pomoc mládeži z dětských domovů s integrací do společnosti, zejména v souvislosti s uplatněním na pracovním trhu, lze celkově označit za vhodný příklad nejlepší praxe. Projekt naplňuje veškeré charakteristiky z hlediska účelnosti, užitečnosti, hospodárnosti, udržitelnosti a navíc přináší inovativní přístup k řešení problémů CS.

Za drobný nedostatek projektu lze považovat nenaplnění stanovené hranice cílových indikátorů (podpořených osob a úspěšných absolventů kurzů), což snižuje účinnost projektových aktivit. K řešení tohoto problému blíže viz kapitola k překážkám projektu a řešení rizik.

Cíle projektu byly naplněny. Užitečnost realizovaných aktivit jak pro účastníky (cílové skupiny) tak příjemce a klíčové aktéry byla potvrzena (blíže viz zhodnocení dopadů a přínosů realizace projektu). Projekt je úspěšný zejména s ohledem na široké dopady a přínosy pro cílovou skupinu v oblastech, kde vzniká cílové skupině nedostatek.

Celková úspěšnost byla dána naplněním řady provázaných faktorů, které se vzájemně podporují – připravenost a plánování aktivit, kvalita projektového týmu, jeho otevřenosti přístup k cílové skupině, tvorba materiálů pro budoucí využití apod.

Za hlavní faktory úspěšnosti a nejlepší praxe lze označit přístup k přípravě projektu, fungování týmu, zvolený přístup k cílové skupině (včetně např. realizovaných terapeutických komunit) a využití pro děti z dětských netradiční formy kurzu. Zmiňována byla také důvěra v děti samotné, která pomohla ke zvednutí sebevědomí jedinců. Přínosné pro dosažení těchto pozitivních dopadů byly všechny podpořené aktivity.

II. Doporučení dle faktorů úspěchu a překážek při realizaci projektu

V rámci projektu se osvědčilo a pro obdobně zaměřené projekty lze doporučit:

- **úvodní komunikace s klíčovými aktéry**
specifikace: zjištění poptávky po službách a zaměření projektu
- **stabilní, kvalitně sestavený a dobře fungující realizační tým**
specifikace: jedním z principů projektu je přenos dobré praxe samotným jednáním a chováním členů realizačního týmu nejen k účastníkům projektu, ale i k sobě samým.
- **aplikace osobního přístupu k cílové skupině**
specifikace: zacíleno na jeden z hlavních problémů CS, kterým je nedostatek sociálních kontaktů, nedůvěra, nedostatečné zapojení do společnosti a neukotvené běžné lidské hodnoty (kde chybí rodinné a sociální vzory)
- **využití speciálního režimu kurzů - zážitková pedagogika, víkendové kurzy, dlouhodobá práce v průběhu celého roku, konání na neutrálním místě a promíchání dětí z různých DD**
specifikace: pro děti z dětských domovů jsou často realizovány aktivity krátkodobé, přednášky, workshopy pro daný DD apod. Především ze strany účastníků projektu zaznívaly pochvaly na odlišnou a nenásilnou formu realizace kurzů
- **oslovení co možná nejširšího spektra klíčových aktérů se snahou o jejich zapojení do projektu**
specifikace: aby nedocházelo k tomu, že projektové aktivity budou postrádat účastníky

Překážky pro dosažení vyšších přínosů a negativní faktory, které bylo třeba při realizaci projektu řešit/překonat:

- Realizaci projektu nebránily žádné překážky, existují ovšem překážky zapojení většího počtu dětí (viz výše)
- Závažnější faktory bránící zvýšení přínosů na cílové skupiny, klíčové aktéry i příjemce projektu nebyly identifikovány. Existují ovšem překážky pro udržení dopadů – viz níže.
- Pro zvýšení přínosů by příjemce projektu doporučoval se ještě o trochu více zaměřit kurzy na měkké dovednosti na úkor ekonomických dovedností

III. Potenciál šíření dobré praxe / aplikovatelnosti projektu

Aplikovatelnost a potenciál pro šíření dobré praxe jsou u tohoto projektu velmi vysoké. Pro zvýšení šíření dobré praxe projektových aktivit doporučoval evaluátor konkrétnější pojetí Metodiky (s praktickými ukázkami, návody apod.), což by přispělo její aplikovatelnosti i pro další subjekty.

Projekt a jeho aktivity určitě mohou být inspirací a návodným příkladem pro další projekty.